

La situació econòmica mundial

En els moments actuals està atravesant l'economia mundial una de les crisis més intenses que s'han registrat fins ara en la història econòmica dels pobles.

Els primers símptomes d'aquesta crisi aparegueren en els primers mesos de l'any 1929 quan els preus de les primeres matèries sofriren una petita devallada. De moment no s'en feu cas, perquè es tractava d'un fenomen passatger i hi havia l'esperança de què prompte es restabliria l'equilibri perdut. Però malauradament no succeí així; durant la resta de l'any 1929, la devallada continuà lentament fins que vingué l'esfonsament definitiu durant el decurs de l'any 1930 i mesos que acaben de transcórrer de l'any en curs, sense que encara es vegi de una manera clara en els moments presents, indicis d'una reacció.

Aquesta tremenda crisi no és res més que una conseqüència de la Gran Guerra i que té la seva explicació:

Una volta signat l'armistici, les nacions interessades procuraren tot seguit reorganitzar llurs economies que estaven completament desballestades. En un principi tot marxava bé; s'emprà una política de reconstrucció econòmica; s'organitzàren científicament les empreses i solucionàren a mesura que les possibilitats els ho permetia, l'anormalitat monetària en què vivien, implantant novament el patró or. L'equilibri s'aconseguí: durant els anys 1925, 1926, 1927 i 1928, els preus de les primeres matèries i productes elaborats, es movien amb certa estabilitat i els nivells generals de preus or era poc més o menys el mateix en les diverses nacions, desenrotllant-se normalment les relacions comercials internacionals. Els negocis rutllaven bé i es despertà l'instint comercial de guanyar diners; s'ampliaren les indústries dotant-les de tots els avenços de la tècnica; s'en crearen de noves, i com que els cabals propis per regla general en aquests cassos no són suficients, s'acudí al crèdit, ço és: sol·licitaren dels Bancs els recursos necessaris, ja sia mitjançant el descompte de lletres, o en forma de alguna altre operació bancària. Els Bancs se n'aprofitaren i en principi mantenien a ratlla als interessats. Però com que la demanda de crèdit perdurava i el nombre d'empreses anava en augment, succeí que el mercat aparegué saturat de mercaderies i els «stocks» quedaren replens. Fou aleshores quan aquesta excessiva activitat comercial s'aturà i s'inicià la devallada dels preus, devallada aquesta que fou contribuïda i precipitada per l'escassès de metall or que començava a ésser ja in-

suficient per a les necessitats comercials, car l'or és la mesura universal de valors i amb el qual s'expressen els preus de les primeres matèries i productes industrials en el mercat industrial. L'escassès d'or motivà un augment del seu valor, i en conseqüència una baixa dels preus or de primeres matèries i productes industrials. El mecanisme és fàcil de comprendre; a tot augment del valor de l'or correspon una baixa de preus or.

Ara bé; la baixa dels preus esverà als empresaris, els quals per instint de conservació no compraven matèria prima, contraccionant la producció i fent-se de moda els acomiadaments d'obriers i la fallida d'empreses. La crisi havia estallat.

La fallida d'empreses feu que els Bancs no es reintegressin de la totalitat dels crèdits concedits; va venir després la restricció del crèdit i apareixeren les bancarrotes.

D'altra banda, com que durant el període de sobreproducció el nombre d'empreses augmentaren en forma de Societats anònimes i l'ampliació de les existents tenia lloc transformant-les en societats d'accions, ocorregué que les Borses quedaren saturades de paper negociable; la desconfiança cundí i sortí una nova crisi: la bursàtil. (Recordi's el cèlebre «Krak» de la Borsa de Nova York).

La depressió econòmica és general i mundial. El blat, el cotó, l'argent i alguns productes industrials, jamai han assolit uns preus tan catastròfics com els actuals, a l'extrem de què en els Estats Units es parlava fa poc de destruir parcialment les collites de blat i de cotó. La situació financiera de Alemanya ha passat i passa per moments difícilíssims. La situació financiera anglesa és delicada al extrem de què s'ha vist obligada a abandonar temporalment el patró or. Els Estats Units de Nord-Amèrica anuncia per l'any vinent un respectable dèficit pressupostari. Els grans Bancs Centrals europeus travessen un moment crític. El nombre de obrers parats continua essent el mateix. Suècia i Noruega han abandonat també el patró or, i si la situació no millora es veuran obligades a fer-ho de mica en mica les demés nacions, motivant la destrucció del sistema monetari mundial.

En el plantejament d'aquesta crisi hi han desempenyat també un paper importantíssim els anomenats deutes de guerra. Però per aquest sol fet requereixen un article apart.

PERE FALGÀ VIVES

Professor d'Economia al
Institut Municipal d'Estudis Superiors